

บันทึก

เรื่อง การวางแบบกฎหมาย (ชื่อของกฎกระทรวง)

เนื่องจากในขณะนี้มีปัญหาการกำหนดชื่อของกฎกระทรวง สืบเนื่องจากกรณีการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งมาตรา ๘ จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติให้ออกเป็นกฎกระทรวง โดยเมื่อหากใช้ชื่อของกฎกระทรวงตามแนวทางปฏิบัติในขณะนี้ จะต้องใช้ชื่อเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งส่วนราชการใดก็ตามว่า “ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔” การใช้ชื่อกฎกระทรวงข้างต้นนี้ จะไม่อาจทราบได้เลยจากชื่อของกฎกระทรวงว่าเป็นการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการใด จนกว่าจะพิจารณาในเนื้อหา รวมทั้งหากจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการนั้นต่อไปอีกหลายครั้งแล้ว กฎกระทรวงเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการของหน่วยงานนั้นก็จะกระจัดกระจายอยู่หลายแห่งตามฉบับการออกกฎกระทรวง ซึ่งจะมีแต่ตัวเลขเรียงลำดับต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้ว่ฉบับใดแก้ไขฉบับใด

จากปัญหาข้างต้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาชื่อของกฎกระทรวงนี้ มิได้มีแต่เฉพาะกฎกระทรวงเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของชื่อกฎกระทรวงทั้งหมดที่จะใช้อย่างไรให้เกิดความเหมาะสม และทราบเนื้อหาเพื่อความสะดวกในการตรวจค้น เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑^๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ^๒ เพื่อพิจารณาแนวทางการกำหนดชื่อของกฎกระทรวงดังกล่าว

^๑ ข้อ ๑๑ ในกรณีจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรับด่วนเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการร่างกฎหมายคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษเป็นการชั่วคราวเพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

^๒ คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๖๔/๒๕๔๓ เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกาคณะพิเศษ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๓ ซึ่งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ประกอบไปด้วย ๑. นายชัยวัฒน์วงศ์วัฒนศักดิ์ ๒. นายธทอง จันทรางศุ ๓. นายปลั่ง มีจุล ๔. นางสาวพรทิพย์ จาละ ๕. นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ๖. นายมิชัย ฤชุพันธุ์ ๗. นายรองพล เจริญพันธุ์ ๘. นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์ ๙. นายวัฒนา รัตนวิจิตร ๑๐. นายวิษณุ เครืองาม ๑๑. นายสรเสรีญ ไกรจิตติ ๑๒. นายโสภณ รัตนกร ๑๓. นายอมร จันทรสุมบุรณ์ ๑๔. นายอรุณ ภาณุพงษ์ ๑๕. นายเอนก สิทธิประศาสน์ ซึ่งที่ประชุมมีมติเลือกนายสรเสรีญ ไกรจิตติ เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว มีความเห็นดังนี้

ในปัจจุบัน ชื่อของกฎกระทรวง นิยมปฏิบัติอยู่เป็น ๒ แบบ กล่าวคือ

แบบที่ ๑ กำหนดว่าเป็นกฎกระทรวงลำดับที่เท่าใด ออกปี พ.ศ. ไດ และออกตามความในพระราชบัญญัติใด ตัวอย่างเช่น

- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

แบบที่ ๒ มีแบบเช่นเดียวกับแบบที่ ๑ แต่มีชื่อที่แสดงสาระของเนื้อหากฎกระทรวงนั้นๆ ไว้ด้วย ตัวอย่างเช่น

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙๘ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการขายสินค้าหรือการให้บริการอื่นตามมาตรา ๘๖/๕(๔) แห่งประมวลรัษฎากร

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙๙ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐๑ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้

การใช้ชื่อกฎกระทรวงตามแบบที่ ๑ มีปัญหาในการค้นหากฎกระทรวงแต่ละฉบับที่ไม่อาจทราบได้ว่าเป็นกฎกระทรวงที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องใด แต่การใช้ชื่อกฎกระทรวงตามแบบที่ ๒ ที่กำหนดให้ชื่อมีสาระสะท้อนถึงเนื้อหา ทำให้การค้นหาทำได้ง่ายกว่า

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วเห็นควรวางรูปแบบกฎกระทรวงดังนี้

๑. รูปแบบกฎหมายของประเทศไทยทุกประเภท ได้แก่ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อบังคับท้องถิ่น จะกำหนดชื่อของกฎหมายให้เข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายฉบับนั้นว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใด ซึ่งทำให้เกิดความชัดเจนในการค้นหากฎหมายได้ง่าย ในปัจจุบันยังมีแต่เพียงกฎหมายในรูปแบบกฎกระทรวงเท่านั้น ที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีชื่อกำกับไว้ให้ทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับเรื่องใด ทำให้ยุ่งยากในการค้นหากฎกระทรวงที่จะนำมาใช้ให้ได้ครบถ้วน และมีความสับสนเมื่อมีการแก้ไขกฎกระทรวงเหล่านั้น อย่างไรก็ตามเนื่องจากได้เคยมีกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายบางฉบับ เช่น ประมวลรัษฎากร ได้ใช้รูปแบบ

การกำหนดชื่อกฎกระทรวงไว้แล้ว จึงควรกำหนดรูปแบบกฎกระทรวงให้มีชื่อที่แสดงเนื้อหาสาระให้เป็นไปในลักษณะเดียวกับกฎหมายในรูปแบบอื่นๆ

๒. เมื่อได้กำหนดชื่อที่เป็นเนื้อหาสาระของกฎกระทรวงไว้แล้ว กฎกระทรวงแต่ละฉบับจึงมีเนื้อหาสาระเป็นเอกเทศจากกัน และไม่ควรระบุฉบับที่ของกฎกระทรวงเรียงลำดับต่อเนื่องกันไปดังที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เพราะฉบับที่ของกฎกระทรวงในลักษณะดังกล่าวจะไม่มีความสัมพันธ์กับชื่อที่แสดงเนื้อหาสาระของกฎกระทรวงแต่ละฉบับอีกต่อไป ด้วยเหตุนี้ จึงควรใช้ระบบเดียวกับพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกา โดยถือว่ากฎกระทรวงที่มีการระบุชื่อเนื้อหาสาระในเรื่องใดไว้เป็นครั้งแรกเป็นฉบับที่หนึ่ง และหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนั้นต่อไปก็จะเป็นฉบับที่สอง ฉบับที่สาม ฯลฯ ตามลำดับ

๓. โดยปกติกฎกระทรวงฉบับหนึ่งควรจะกำหนดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่สมมติมาตราใดของพระราชบัญญัติให้อำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องนั้นไว้ และการใช้ชื่อของกฎกระทรวงให้ใช้ตรงกับเนื้อหาสาระที่กำหนดในกฎกระทรวงนั้น แต่ถ้ามีกรณีที่หลายเรื่องมีความสัมพันธ์กันสมควรที่จะนำมากำหนดรวมไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้อ่านกฎกระทรวงเกิดความเข้าใจได้ง่ายในความเชื่อมโยงกัน แม้ว่าจะมีฐานที่มาในการให้ออกกฎกระทรวงจากหลายมาตราในพระราชบัญญัตินั้น ก็อาจนำมากำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับเดียวกันได้ (ทางปฏิบัติก็ได้ดำเนินการเช่นนี้มาแล้ว) และในกรณีเช่นนี้ การใช้ชื่อกฎกระทรวงควรให้ความหมายครอบคลุมทุกเรื่องที่อยู่ในเนื้อหาสาระ แต่ต้องให้มีความสะดวกในการอ้างอิงชื่อกฎกระทรวงนั้น และให้ความยืดหยุ่นเพียงพอในการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของกฎกระทรวงนั้นในภายหลังด้วย และในการแก้ไขเพิ่มเติมภายหลัง แม้จะแก้ไขเพียงบางเรื่องอันมีฐานที่มาเพียงบางมาตรา ก็ให้ใช้ชื่อกฎกระทรวงตามฉบับที่หนึ่ง เพื่อคงความเป็นกฎกระทรวงฉบับเดียวกันไว้

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นรูปแบบกฎกระทรวงจะเป็นไปตามตัวอย่าง ดังนี้

๑. กรณีที่เป็นกฎกระทรวงใหม่

๑.๑ กฎกระทรวงฉบับแรก

(๑) ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.

(๒) ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ.

(๓) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการเก็บรักษา การขนส่ง การใช้ การจำหน่าย การแบ่งบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิง และการควบคุมเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.

๑.๒ กฎกระทรวงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

(๑) ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(๒) ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(๓) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการเก็บรักษา การขนส่ง การใช้ การจำหน่ายการแบ่งบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิง และการควบคุมเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ทั้งนี้ โดยไม่ต้องระบุว่าเป็นกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายใดไว้ในชื่อกฎกระทรวง เพราะจะทำให้ชื่อกฎกระทรวงยืดเยื้อยาวมาก และได้มีการระบุโทษอาญาไว้ในอาرمภทอยู่แล้ว และจะเป็นการสอดคล้องกับแนวทางร่างพระราชกฤษฎีกาที่ถือปฏิบัติกันอยู่

๒. กรณีเป็นกฎกระทรวงเดิม

โดยที่กฎกระทรวงที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังมีรูปแบบที่แตกต่างกัน และยังใช้ระบบการเรียงลำดับฉบับที่ติดต่อกันไปโดยต่อเนื่อง ทำให้การใช้รูปแบบกฎกระทรวงที่กำหนดใหม่ยังไม่อาจนำไปใช้บังคับได้ทันที เพราะจะกระทบกระเทือนถึงกฎกระทรวงทั้งหมด ฉะนั้นแนวทางที่ปฏิบัติจึงควรเป็น ดังนี้

๒.๑ ในกรณีที่กฎกระทรวงฉบับเดิมมีอยู่แล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับนั้นในภายหลัง ให้ใช้รูปแบบเดิมที่มีได้ระบุชื่อกฎกระทรวงและเรียงลำดับฉบับที่ต่อเนื่องกันไป เช่น

(๑) กฎกระทรวงฉบับแรก คือ “กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้” และต่อมาได้มีการออกกฎกระทรวงในเรื่องอื่นเป็นฉบับที่ ๒๑๙ และฉบับที่ ๒๒๐ หลังจากนั้นมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑๘ ดังกล่าวให้ใช้เป็น “กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้”

(๒) กฎกระทรวงฉบับแรกคือ “กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕” ถ้ามีการแก้ไขกฎกระทรวงที่เคยออกไว้แล้วไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขกฎกระทรวงฉบับใดตั้งแต่ ฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๔ การกำหนดรูปแบบกฎกระทรวงฉบับที่แก้ไขให้ใช้เป็น “กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๒ กรณีมีการออกกฎกระทรวงรูปแบบเดิมเป็นฉบับที่ต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่ต่อมาจะมีการออกกฎกระทรวงเรื่องใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับกฎกระทรวงที่เคยใช้บังคับอยู่เดิม กรณีนี้ให้ใช้กฎกระทรวงแบบใหม่ที่มีการกำหนดชื่อกฎกระทรวง

๒.๓ ในกรณีที่มีการยกเลิกกฎกระทรวงเดิมและกำหนดกฎกระทรวงขึ้นใหม่ในเรื่องนั้น ให้ใช้รูปแบบกฎกระทรวงที่กำหนดใหม่โดยให้กำหนดชื่อของกฎกระทรวงนั้น และถ้าต่อมาได้มีการแก้ไขกฎกระทรวงดังกล่าวก็กำหนดเป็นฉบับที่ ๒ เรียงตามลำดับต่อไปสำหรับกฎกระทรวงในเรื่องนั้น

ทั้งนี้ เพื่อให้กฎกระทรวงเข้ารูปแบบใหม่ให้มากที่สุด ในการแก้ไข
กฎกระทรวงในเนื้อหาสาระจำนวนมาก สมควรพิจารณาปรับปรุงทั้งฉบับ โดยใช้รูปแบบ
กฎกระทรวงแบบใหม่ที่มีการกำหนดชื่อ

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๓

บันทึก

เรื่อง การวางแบบกฎหมาย (เปลี่ยน “มาตรา .. ทวิ” เป็น “มาตรา ../1”)

การแทรกมาตราที่เพิ่มขึ้นใหม่ในกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่แล้วนั้นปัจจุบันนี้จะใช้วิธีเรียงลำดับเป็น ทวิ ตริ จัตวา ฯลฯ ตามแนวทางภาษาสันสกฤต ซึ่งปรากฏว่ากรณีที่แทรกมาตรา (หรือข้อ) จำนวนมาก ๆ แล้วนั้น คนไทยทั่วไปขณะนี้จะไม่เข้าใจ เพราะไม่มีการใช้ภาษาสันสกฤตกันเป็นประจำปกติ เช่น ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 ซึ่งเพิ่มมาตรา 211 ทวิ จนถึง มาตรา 211 เอกุณวิสติ (รวม 19 มาตรา) เป็นต้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้นก็วิจารณ์กันมากว่า เป็นการสร้างลำดับมาตราที่ไม่เข้าใจว่าอะไรมาก่อนหน้าหลังเช่นใด อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ได้มีการกำหนดรูปแบบใหม่ในหลายกฎหมายเพื่อสะดวกแก่การใช้กฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 และบรรพ 5 และประมวลรัษฎากรในส่วนที่ว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยใช้เป็น ../1 ../2 ../3 ฯลฯ แต่ยังจำกัดการใช้อยู่ในกรณีของประมวลกฎหมายที่มีการแทรกมาตราลงไปเป็นจำนวนมาก รูปแบบกฎหมายในเรื่องนี้ขณะนี้จึงมี 2 ระบบ จึงสมควรกำหนดรูปแบบกฎหมายให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาศัยอำนาจตามความในข้อ 11 แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาปัญหาการวางแบบกฎหมายดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การใช้วิธีการเรียงลำดับในมาตราที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่โดยเป็นมาตราทวิ ตริ จัตวา ต่อไปตามลำดับนั้น ถ้าเป็นการเพิ่มเพียง 2-3 มาตรา ผู้ใช้กฎหมายยังอาจเข้าใจได้ว่าเป็นการเพิ่มเป็นมาตราที่เท่าใดของมาตราเดิม แต่ในปัจจุบันถ้าได้มีการเพิ่มมาตราขึ้นเป็นจำนวนมากผู้ใช้กฎหมายจะไม่สามารถทราบได้โดยง่ายว่ามาตราที่เพิ่มขึ้นใหม่เป็นมาตราที่เท่าใด เช่น เอกุณวิสติ (19) ตีสติ (30) ทวัตตีส (32) จจัตตาสี (46) ฯลฯ ฉะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์ของกฎหมายที่ต้องการให้บุคคลทั่วไปเข้าใจกฎหมายได้ง่าย และใช้กฎหมายได้ถูกต้อง จึงสมควรใช้ลำดับเป็นตัวเลขแทนลำดับตามแนวทางภาษาสันสกฤต และสมควรใช้ทั่วไปในกฎหมายให้เป็นแบบเดียวกัน แต่โดยที่การใช้ลำดับแบบสันสกฤตได้ใช้มานานแล้วการปรับเปลี่ยนสมควรมีแนวทาง ดังนี้

1. ในกรณีที่กฎหมายใดยังไม่เคยมีการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ในระหว่างมาตราเดิม ถ้าภายหลังจะมีการเพิ่มมาตราใหม่ให้เป็นระบบตัวเลข คือ มาตรา ../1, มาตรา ../2, มาตรา ../3 ต่อเนื่องกันไป

2. ในกรณีที่กฎหมายใดมีการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ไว้แล้วตามแบบภาษาสันสกฤต ถ้าต้องเพิ่มมาตราใหม่ต่อเนื่องจากมาตราอื่นที่มีใช้มาตราที่เพิ่มไว้เดิม มาตราที่เพิ่มใหม่นั้นให้ใช้

ระบบตัวเลข เช่น เดิมมีมาตรา 9 ทวิ มาตรา 9 ตริ และมาตรา 9 จัตวา แล้วมีมาตรา 10 และมาตรา 11 ต่อเนื่องกันไป ถ้าต่อมาต้องการเพิ่มมาตราใหม่ในระหว่างมาตรา 10 และมาตรา 11 นั้น ให้ใช้เป็นมาตรา 10/1 มาตรา 10/2 ต่อเนื่องกันไป ทั้งนี้ เพื่อปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบใหม่ให้เร็วขึ้น (การใช้ 2 ระบบในกฎหมายเดียวกันนั้นมีใช้อยู่แล้ว เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือประมวลรัษฎากร ซึ่งมีทั้งมาตราทวิ และมาตรา ../1)

3. เมื่อใดมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่ใช้แบบภาษาสันสกฤตที่เพิ่มเติมไว้ทั้งหมดระหว่างมาตราใดมาตราหนึ่ง ให้เปลี่ยนไปใช้ระบบตัวเลขแทนทั้งหมด เช่น เดิมมีมาตรา 9 ทวิ และมาตรา 9 ตริ ต่อมา มีการยกเลิกมาตราดังกล่าวและแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ให้ใช้มาตรา 9/1 และมาตรา 9/2 แทน ทั้งนี้ เพื่อปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบใหม่ ในกรณีนี้หากมีการอ้างอิงอยู่ในกฎหมายอื่น เช่น อ้างถึงมาตรา .. ทวิ ก็อาศัยการตีความช่วยได้ว่าเป็นการอ้างถึงมาตรา ../1 นั่นเอง ทำนองเดียวกับกรณีกฎหมายเปลี่ยนแปลงลำดับมาตราใหม่โดยคงเนื้อหาเดิม

4. ในกรณีที่กฎหมายใดมีการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ไว้แล้วโดยใช้แบบภาษาสันสกฤต ถ้าต้องเพิ่มมาตราใหม่อีกโดยเป็นมาตราต่อเนื่องกับมาตราเดิมที่เคยเพิ่มไว้แล้ว ให้ใช้ระบบภาษาสันสกฤตต่อเนื่องกันไป เพื่อเป็นลำดับตามภาษาเดียวกัน เช่น เดิมมีมาตรา 9 ทวิ มาตรา 9 ตริ และมาตรา 9 จัตวา อยู่แล้ว ถ้าจะเพิ่มมาตราใหม่ต่อจากมาตรา 9 จัตวา ให้ใช้มาตรา 9 เบญจ

ทั้งนี้ ให้นำวิธีการข้างต้นมาใช้ในการแก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนกฎหมายในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็น “ส่วน” “หมวด” “ภาค” หรือการแบ่งส่วนกฎหมายที่เรียกชื่ออย่างอื่น และให้ใช้ในกฎหมายทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และกฎที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม 2543.